

Existuje celá řada lidských profesí. Některé se zabývají vytvářením nového, jiné mají za cíl svého snažení likvidovat již vzniklé. Mezi těmito dvěma póly ale existují ti, kteří ano nevytvářejí, ani neničí. Pouze - podotýkám pouze, zachraňují před zánikem, a to často i s nasazením vlastního života či zdraví. Do této sféry patří nejrůznější profese, ať jsou to doktoři, záchranáři nebo samotní hasiči.

Nyní něco málo z historie a vývoje dobrovolného hasičství v království Českém :

První hasičské sbory začaly vznikat v 50.tých letech 19.století. Jednalo se buď o sbory placené, např. v Praze v roce 1853, nebo o sbory dobrovolné, řídícím se podle spolkového zákona z roku 1867. První Dobrovolný německý hasičský sbor vznikl v Zákupích v roce 1854, před 152 lety a byl založen rytmistrem Ferdinandem Leitenbergem, první český Dobrovolný hasičský sbor vznikl ve Velvarech v roce 1864, tedy před 142 lety a ten byl založen Karlem Krohnem. První hasičské sbory vznikaly většinou ve větších městech, jelikož tato byla schopna zajistit finanční zázemí. V některých městech bylo hasičství součástí sokolské jednoty, postupem času se však přeměnily ve sbory čistě hasičské. Co se týče výstroje a výzbroje, členové si tyto věci obstarávali ze svých prostředků. V té době platilo heslo „ni zisk, ni náhradu, ni podpora“. Jelikož nebylo mnoho styků mezi sbory, byl i veliký rozdíl ve výstroji, výcvikem i velením. Vzešla proto myšlenka začít pěstovat vzájemné vztahy a zřídit organizaci zabývající se touto záležitostí. Teprve v roce 1872, před 134 lety, byl na sjezdu německých hasičů v Karlových Varech, vytvořen zvláštní výbor, který měl za úkol udělat vše pro vytvoření jednoty pro český severozápad. Teprve v Praze, v roce 1876 byly schváleny stanovy. V roce 1878, v březnu, byla v Teplicích Němci založena Ústřední jednota zemská. V té době neexistoval žádný zemský fond, tudíž veškerá činnost byla hrazena z příspěvků členů. Změna nastala v roce 1884, kdy byl schválen zákon, který nařizoval pojišťovnám vyplácet příspěvky k podpoře hasičského sboru.

Vztah člověka a ohně vystihuje přísloví „dobrý sluha, zlý pán“. Pračlověk považoval oheň za božstvo, přinášel mu různé dary, oběti, měl z něj strach. Nebudeme hovořit o situaci ve středověku, kdy nebylo žádné povědomí o protipožární prevenci, kdy se používala negativní taktika - nechat shořet co hoří. Nejstarší požární řád byl sestaven v Londýně v roce 1123, ve Vídni v roce 1278, pro Čechy Moravu a Slezsko byl vydán Marií Terezií v roce 1756. Při bojích s ohněm sehrála důležitou úlohu požární a hasební technika. První technika byla bourací, používaly se trhací háky, sekery, motyky, žebře, palice atd. Voda se na místo požáru donášela v různých nádobách. Byla stanovena odměna pro toho, kdo jako první donesl první vědro, a to byl jeden zlatý a třicet

krejcarů. Velkým zvratem bylo zavádění stříkaček do hasičské výzbroje. První, parní, stříkačka byla sestrojena v roce 1828. Sériová výroba byla zahájena v roce 1867. Vyráběly se také ruční stříkačky, které ovšem neměly takový výkon. Úspěšnost zdolávání požárů závisela nejenom na technickém vybavení, ale důležitou roli, tak jako i dnes, hrál samotný výcvik hasičů.

Největší prostor dnes bude věnován působení Sboru dobrovolných hasičů v Horní Blatné.

Území Horní Blatné bylo v roce 1459 darováno Jiřím z Poděbrad sasskému kurfiřtovi Albrechtu I. Tento toto území prodal pánům z Tetova, a od nich v roce 1532 území získal Jan Bedřich, který založil poblíž nalezišť cínu horní město s názvem PLATT, později PLATTEN. V roce 1548 bylo město povýšeno králem Ferdinandem I na královské horní město s mnoha výsadami. Jen pro zajímavost, před 116 lety, v roce 1897 při sčítání obyvatel, žilo v Horní Blatné 2524 obyvatel. Co se týkalo kulturního a hospodářského života, ve městě existovalo mnoho spolků. Nejznámější byl sbor dobrovolných hasičů, původně nazýván tělocvičný hasičský sbor, spolek Harmonie a Lyra, a mnoho cechů např. puškařů, rezníků, truhlářů, tesařů, sklenářů apodobně. Vedle toho, jak již bylo řečeno, vedl ovšem spolek, který v první řadě chránil své občany a jejich majetek. Tím byl bezpochyby Sbor dobrovolných hasičů. První zmínky o něm pocházejí z dubna roku 1866, tedy z období před 140 lety. V té době se šest pánů dohodlo o založení sboru, který by ochránil občany před ohněm. Jména oněch pánů zní : Anton Kolb, Josef Kolb, Karl Richard Kerl, Franz Sandig, Wenzel Ziener a Wenzel Schloser. S těmito jmény se i dnes můžeme setkat na místním hřbitově. Již zmínění pánové požádali místní úřad starosty o podporu. Starosta F.H. Kolb podporu přislíbil a jeho tehdejší řeč zněla :

„ První a největší povinností obce je chránit majetek svých členů před nebezpečím, které by mohlo mít za následek jeho zničení. Nejhorším a bezprostředním nebezpečím jest nebezpečí ohně. Vyskytuje se v každém místě, v každou hodinu, a zabránit a předejít se mu dá jen tím, předstoupíme-li před něj připraveni. Jen pravidelným bojem může být tento živel zkrocen a to jest možné pouze cvičeným hasičským sborem, který je schopen nalézt zárodek ohně a ten postupně zahnati na útěk. Dobrovolné hasičské sbory by měli býti heslem všech obcí, měly by býti útočištěm a ochranou, pod kterou bude majetek uschován v bezpečí. Ve většině obcí již tyto sbory vznikly. Bylo by nanejvýš žádoucí, aby se rovněž v naší obci tělocvičný hasičský sbor objevil. Žádám každého, který jest k tomu nakloněn, nechť se podepíše na přiložený list.“

Na základě tohoto svolání se přihlásilo 32 mužů a svým podpisem stvrdilo vstup do spolku. Poté následovala schůze, kde byl

zvolen předseda, trenér, pokladník a skladník. 26.5.1867 byly předloženy stanovy. Účelem spolku bylo poskytovat pomoc v obci a v obcích okolních. Cvičenci, kteří náleželi hasičskému sboru byli rozděleni do tří skupin :

1. lezci - pracovali při požáru
2. stříkači - dopravovali vodu
3. pořadatelé - dbali o pořádek

V roce 1885 došlo ke změnám uvnitř stanov, byl ustanoven název Sbor dobrovolných hasičů - freiwillige Feuerwehr Platten. Účel spolku zůstal stejný, chránit před nebezpečím ohně nejen majetek občanů, ale občany samotné. Změny nastaly i v členství, lze pozorovat členy činné, podporující a čestné. Také spravování sboru bylo přepracované. Spolkovými záležitostmi se zabývala buď Valná hromada, správa hasičského sboru, velitelství, oddílová schůze nebo sám velitel. Již tenkrát se vždy v lednu scházela Valná hromada, která volila jednotlivé funkcionáře z činných členů. Hasičská správa se skládala z velitele, jeho zástupce, pokladníka a zapisovatele, vedoucího oddělení lezců, vedoucího oddělení stříkačů, zbrojního mistra, šesti četařů a třech náhradníků. Velitel sám předsedal Valné hromadě a hasičské správě, při požáru nebyl na nikom závislý a rozhodoval o postupu, byl za vše zodpovědný.

Hasičské sbory byly cvičeny pro rychlý zásah proti ohni. Nebyli to však jen hasiči, kteří podléhali povinnosti dostavit se v co nejkratším čase k ohni. To platilo pro všechny občany města. Existovala celá řada nařízení, např. poskytnout hasicí nádoby apod.

Po vydání nařízení v roce 1876 o povinnosti vydat hasicí řád pro obce které měly víc jak 20 domovních čísel, byl tento vypracován i pro Horní Blatnou. Zvláštní kapitola byla věnována požární prohlídce. Tato se konala nejméně 1x do roka, prováděna byla starostou nebo členy zastupitelstva. Kontrolovaly se především komíny, hasicí zařízení, zjišťoval se technický stav staveb. Horký popel a saze se ukládali do nehořlavých nádob. S otevřeným ohněm nebo s cigaretou se nikdo nesměl pohybovat v prostorách stodol, v prostorách na přípravu krmiv, či v místech kde se skladovaly hořlavé látky. Také rodiče měli za povinnost seznámit své potomky s nebezpečím střelného prachu a jinak nebezpečnými látkami, stejně jako zamezit hry s ohněm na seníku. Jak jsem se již zmínil, povinností všech občanů bylo pomoci při zdolávání ohně. Občané se řídili pokyny vedoucího zásahu či pokyny úřadujícího starosty. Vykonávali lehčí práce, jako pumpování, nošení vody, uklízení atd. V první řadě šlo vždy o záchranu lidského života, zvířat a majetku. Pokud někdo disponoval přístroji použitelné k hašení požárů, počítalo se s bezplatnou pomocí. Při nočním požáru se počítalo s povinností připevnit na průčelí stavby lucernu která osvětlovala ulice sloužící k přesunu tehdejší hasičské techniky. Do povinnosti obce tehdy patřilo

neustálé udržování vodních příkopů a studen. Při požáru bylo povoleno odebrat vodu z veřejných či soukromých studní a kádí. Pokud vznikl oheň v městské části, kde bylo možno vodu přepravovat pouze pomocí nádob, bylo povinností každého občana tyto nádoby poskytnout. Při větších požárech byla žádána pomoc od přespolních sborů. Pokud někdo neuposlechl výzev a nezúčastnil se pomoci při hašení, byla mu uložena pokuta ve výši 20 korun, kdo nezaplatil, mohl být vzat do vazby. O nutnosti použít této pomoci rozhodl velitel sboru. Pomoc byla vyžadována prostřednictvím telegrafů, telefonů, či předem sjednanými signály.

Významným prostředkem ke zviditelnění a ovlivňování veřejnosti bývala účast na různých oslavách a slavnostech. Hasičské sbory měli možnost předvést se v celé své uniformované kráse, zapsat se do paměti všudypřítomných občanů. Hasiči vítali vzácné návštěvy v obci, stáli čestné strážce, slavili svá výročí. Významnou událostí pak bylo pořádání hasičského bálu, ten sloužil nejen k zábavě, ale také k získávání prostředků. První významnou oslavou bylo výročí 10 let od založení, na které byly zváni sbory z Perninku, Jáchymova, Johannegeorgenstedtu, Hroznětína a Božího Daru. Centrem dění tehdejších oslav byl ovšem kostel - ne jako dnes PIVNÍ STAN. Program oslav byl následující :

- v předvečer průvod městem s pochodněmi - nebylo VO
- v den oslav budíček v 5 ráno, schůze, uvítání hostů, proslov v kostele, a ukázka cvičení

Dalším velkým svátkem bylo 25 výročí od založení, program byl stejný, přibilo pouze večerní setkání v hotelu Modrá hvězda.

Další a zřejmě nejvýznamnější výročí pak bylo 40 let od založení spolku, kterého se zúčastnili sbory z Potůčků, Abertam, Perninku, Johannegeorgenstadtu, Horního Hradu, Božího Daru, Sejf, Nejdku, Nových Hamrů, pstruží a mnoha dalších. Na toto výročí byl zván i František Josef. Do vzniku 1.světové války měly být uspořádány ještě oslavy 50-ti let od založení, ale o těch se již kronika, která končí rokem 1918, nezmiňuje. Myslím, že můžeme býti právem hrdí na to, že dnešní oslava je přesně 100 let od té poslední.

1.světová válka ovlivnila i sbor hasičů naší obce. Mnozí z nich byli do války přímo vtaženi. Dovídáme se, že z tehdejších hasičů dva padli v Srbsku, jeden v roce 1916 v Itálii, čtyři pohřešováni v Rusku. Z války se zpět vrátilo sedm hasičů. Někteří jako vyznamenaní, někteří jako invalidé.

Nejdůležitějším náčiním, kterým tehdejší sbory disponovaly byla stříkačka. V roce 1891 byl založen fond, v roce 1892 bylo na tomto fondu celkem 357,88. Dne 7.srpna 1892 navštívil město Platten sám hrabě THUN a o pár dní později byla tato stříkačka v hodnotě 1034 objednána. K vysvěcení došlo 11. září 1892. Již od šesti hodin zněla

městem kapela, stříkačka byla vyzdobena věnci a kyticemi a dopravena před kostel, kde ji slavnostně převzal hasičský sbor. V kronice se dočítáme, že tato stříkačka od firmy Flader z Vejprt však nefungovala, a tak za přítomnosti velitelů sborů z Perninku, Abertam a Johannegeorgenstedtu byla tato přezkoušena přímo výrobcem.

Rok 1892 byl pro hasiče „nešťastným rokem“. Byla zakoupena nefunkční stříkačka, dále pak 1.června v nočních hodinách vypukl požár na místní radnici. Tento požár likvidovali sbory z Perninku, Abertam a Johannegeorgenstadt. Likvidaci tohoto ohně komplikoval jarmark předešlého dne, a zcela nepřístupný prostor před radnicí. Koncem roku 1892 bylo ve sboru hasičů obce Platten celkem 99 činných členů, 104 přispívajících členů a 15 čestných členů.

Přejděme ale k současnosti. Píšeme rok 2006, slavíme 140 let od založení Sboru dobrovolných hasičů obce Horní Blatná. Náš Sbor čítá k dnešnímu dni celkem 40členů, 14 mužů, 11 žen, 8 děvčat a 7 chlapců. Po přečtení stručné historie sboru se i my dnes potýkáme se stejnými potížemi jako naši předchůdci. Nechci a nebudu naříkat nad nedostatkem finančních prostředků pro naši činnost, pro zajištění kvalifikované a odborné pomoci občanům. Tak jako i v minulosti, náš úkol dnes je pomáhat všem, chránit jejich majetek, chránit životy a ostatní hodnoty. I dnes je to náš prvořadý úkol. Tomuto úkolu je věnována celá naše činnost, celé naše snažení. Na rozdíl od minulosti máme ke zdolávání požárů techniku. Máme cisternu z roku 1958, pořízenou za částku 6.000,- Kč, máme PV3S skříň z roku 1960 která se v současné době opravuje, máme ARO ze 70-tých let, máme PPS 12, PS 8, náš Sbor je částečně vybaven ochrannými pomůckami, máme dva odborníky na zdolávání polomů - na těžbu dřeva, máme tři vyškolené strojníky se vším všudy, máme ve výzbroji ochranné oděvy proti sálavému teplu, máme vše co je zapotřebí k prvnímu zásahu. Vždy se ale spoléháme na pomoc okolních obcí, V první řadě na pomoc kolegů z Potůčků, Perninku, Nejdku. Myslím, že byla rozjednána výborná spolupráce se Sbory z Božího Daru, opět z Perninku a z Potůčků. Spolupracujeme částečně s Jáchymovem. Známe se navzájem z takovýchto setkání, známe se ze společných zásahů, ať při zdolávání požárů či z likvidaci živelných katastrof. Popřejme si do budoucna abychom se setkávali jen na takovýchto neformálních akcích, nikoli u požárů či likvidaci vyjímečných katastrof. Bohužel, vývoj jde dopředu, a tak hasiči budou i nadále muset likvidovat požáry, likvidovat následky množících se přírodních extrémů, budou i nadále asistovat při dopravních nehodách, budou i nadále poskytovat první pomoc, budou se i nadále setkávat s neštěstím spoluobčanů, i nadále budou hasiči svědky katastrof a mnohého neštěstí, i nadále budou pomáhat při povodních a větrných smrštích. I nadále to dobrovolní hasiči budou

vykonávat zdarma, se ctí, a s nasazením vlastních životů. Být členem Sboru dobrovolných hasičů je úděl, ale v názvu přeci je slovo DOBROVOLNÝ, tudíž i tuto aktivitu vykonáváme dobrovolně a často na úkor všeho ostatního. Velice často se setkáváme s nepochopením, s kritikou. Vždy je ale příjezd na místo tragédie zúčastněnými osobami očekáván netrpělivě a tak buďme těmi, kdo pomoc přiváží. Buďme těmi, kdo je uctíván, ne zatracován. Popřejme si mnoho úspěchů v naší činnosti, v našem nelehkém úsilí. Buďme si vědomi toho, že být hasičem je něco jako přinášet spásu ostatním spoluobčanům, jsme to mi, kdo podává tu první pomocnou ruku. Jsou to hasiči, kteří mají na svých bedrech ten nejtěžší úkol. Chránit, pomáhat a být především tam kde je nás zapotřebí.